

Deutsche Besatzung in Polen 1939-1945. Forschungsstand und Forschungsdesiderate

Niemiecka okupacja Polski 1939-1945. Stan badań i dezyderaty badawcze

17. – 20.10.2024

**Ort / Miejsce: Audytorium Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków**

Donnerstag / Czwartek, 17.10.2024, 15.00 – 16.30

Wydarzenie towarzyszące: Debata na temat współczesnych form upamiętnienia miejsc pamięci, która odbędzie się w związku z edycją pierwszego numeru pisma *Studia nad Obszarami Historii i Pamięci. Rocznik Muzeum KL Plaszow*. Uczestnicy debaty: Marta Śmietana (Muzeum KL Plaszow), Jan Rydel (UKEN) i inni autorzy pisma.

Begleitprogramm: Diskussion über die heutigen Formen der Erinnerungsarbeit in Gedenkstätten, die im Zusammenhang der Veröffentlichung der ersten Nummer des Jahrbuchs *Studien zur Geschichte und Erinnerung. Jahrbuch des Museums KL Plaszow* stattfindet. Teilnehmende der Diskussion: Marta Śmietana (Muzeum KL Plaszow), Jan Rydel (UKEN) und weitere Mitautoren des Jahrbuchs.

Ort / Miejsce: Audytorium Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków,

Tłumaczenie symultaniczne na niemiecki i polski podczas obrad konferencji / Simultanübersetzung ins Deutsche und Polnische während der Konferenz.

Donnerstag / Czwartek, 17.10.2024

17:00 – 17:30 Begrüßung / Powitanie: Prof. Michał Rogoż, Prorektor ds. Nauki, Konrad Meus, Isabel Röskau-Rydel, Frank Bajohr

17:30 – 19:00 Podiumsdiskussion / Dyskusja panelowa

85 Jahre nach dem deutschen Überfall auf Polen. Die deutsche Besatzungszeit revisited / 85 lat po niemieckiej napaści na Polskę. Niemiecka okupacja raz jeszcze

Diskutierende / Paneliści: Andrea Löw (München), Katarzyna Person (Warszawa),
Bertrand Perz (Wien), Mariusz Wołos (Kraków)

Moderation / Moderacja: Ingo Loose (Berlin)

19:30 Abendessen / Kolacja

Freitag / Piątek, 18.10.2024

9:00 – 10:00 Gesellschaftsgeschichte der deutschen Besatzung in Polen / Historia społeczna niemieckiej okupacji w Polsce

Anna Czocher, Kraków: Historiografia „zurbanizowała” Polskę. O nieobecności wsi w badaniach naukowych dotyczących okupacji niemieckiej ziem polskich

Christhardt Henschel, Warszawa: Kriegsbeute und Annexionsgebiet. Besatzung und Besatzungsalltag im Regierungsbezirk Zichenau

Jonathan Huener, Burlington/Vermont: Formen und Grenzen der Germanisierungspolitik im Reichsgau Wartheland

Moderator: Peter Oliver Loew, Darmstadt

10:00 – 10:30 Diskussion / Dyskusja

10:30 – 10:50 Kaffeepause / Przerwa kawowa

10:50 – 11:50 Der Holocaust im besetzten Polen – neue Forschungen / Holocaust w okupowanej Polsce – nowe badania

Martyna Grądzka-Rejak, Warszawa: Zwrot społeczny w badaniach nad Zagładą i relacjami polsko-chrześcijańskimi. Stan badań, postulaty badawcze

Anna Zapalec, Kraków: Nowe badania nad losami Żydów w okupowanej Polsce. Przypadek powiatu złoczowskiego: wnioski z badań

Leszek Hońdo, Kraków: Nazistowskie badania antropologiczne nad Żydami i ich następstwa jako wstęp do Zagłady Żydów

Agnieszka Haska, Warszawa: Sieci żydowskiej samopomocy i polskiej pomocy – przypadek przestępczego półświatka

Moderator: Frank Bajohr, München

11:50 - 12:20 Diskussion / Dyskusja

12:30 – 13:30 Mittagsimbiss / Przerwa obiadowa

13:30 – 14:30 „Volksdeutsche“ im besetzten Polen / „Volksdeutsche“ w okupowanej Polsce

Michał Turski, Berlin: Biografie pod specjalnym nadzorem. Niemiecka Lista Narodowa w regionie łódzkim na przykładzie biografii adwokatów-volksdeutschów

Winson Chu, Milwaukee/Wisconsin: Vom Lodzermenschen zum volksdeutschen Täter: Alfons Sutter zwischen der Zweiten Polnischen Republik und der Bundesrepublik Deutschland

Tomasz Chińciński, Berlin / Gdynia: Postawy polskich Niemców w okresie II wojny światowej jako przedmiot badań historycznych. Refleksje metodologiczne

Moderation / moderacja: Marlene Klatt, Ibbenbüren

14:30 – 15:00 Diskussion / Dyskusja

15:00 – 16:20 Täter und Opfer im deutsch besetzten Polen / Sprawcy i ofiary w okupowanej przez Niemców Polsce

Daniel Brewing, Aachen: Deutsche Massaker an polnischen Zivilisten 1939–1945

Felix Matheis, Hamburg: „Die Kolonien liegen im Osten“. Kolonialistische und antisemitische (Selbst-)Deutungen hansestädtischer Kaufleute im Generalgouvernement 1939–1945

Markus Roth, Frankfurt am Main: Verwalten, verwerten, vernichten – Deutsche Beamte und der Holocaust im Generalgouvernement

Konrad Wnęk, Kraków: Straty demograficzne Polski spowodowane niemiecką agresją i okupacją w latach 1939–1945

Moderation / moderacja: Agnieszka Wierzcholska, Berlin

16:20 – 16:50 Diskussion / Dyskusja

16:50 – 17:15 Kaffeepause / Przerwa kawowa

17:15 – 18:00 Verleihung des Arthur Kronthal-Preises 2024 der Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen e.V. (Marburg) an **Daniel B. Stienen** / **Wręczenie Nagrody im. Arthura Kronthala 2024** Komisji ds. Badań nad Historią Niemców w Polsce (Marburg) **Danielowi B. Stienen**.
Laudatio: **Matthias Barelkowski**; Moderation / moderacja: **Christoph Schutte**

18:30 Abendessen / Kolacja

Samstag / Sobota, 19.10.2024

9:00 – 10:00 Mikrogeschichte sozialer Dynamiken der Besatzungszeit / Mikrohistoria dynamik społecznych podczas okupacji

Alicja Jarkowska, Kraków: Agenci Gestapo w okupowanym Krakowie

Izabel Paszko, München: Nieformalne sposoby komunikania się ludności polskiej na Górnym Śląsku w czasie II wojny światowej

Piotr Kapusta, Kraków: Terror niemiecki w Generalnym Gubernatorstwie na przykładzie podkrakowskiej gminy Liszki i pacyfikacji Kaszowa, Piekar i Liszek w pierwszych dniach lipca 1943 r.

Moderation /moderacja: Pascal Trees, München

10:00 – 10:30 Diskussion / Dyskusja

10:30 – 10:50 Kaffeepause / Przerwa kawowa

10:50 – 12:10 Raub und Ausplünderung. Materielle Aspekte der Besatzungszeit / Rabunek i grabież. Materialne aspekty okupacji

Ramona Bräu-Herget, Bad Arolsen: Das Reichsfinanzministerium und die Plünderung Polens

Joanna Lubecka, Kraków: Rabunkowa ekopolityka. Dewastacja przyrody w okresie niemieckiej okupacji ziem polskich. Postulaty badawcze

Bogumił Rudawski, Poznań: Rabunek mienia polskiego na przykładzie Kraju Warty 1939-1945. Stan badań – nowe perspektywy – postulaty badawcze

Moderation /moderacja: Hans-Jürgen Bömelburg, Gießen

12:10 – 12:40 Diskussion / Dyskusja

12:40 – 13:40 Mittagsimbiss / Przerwa obiadowa

13:40 – 14:40 Aufarbeitung der deutschen Besatzungszeit in Literatur und Film / Niemiecka okupacja w literaturze i filmie

Krystyna Radziszewska, Łódź: Editionen von Ego-Dokumenten und literarischer Werke jüdischer Autorinnen und Autoren am Beispiel der Stadt Łódź

Łukasz Tomasz Sroka, Kraków: Pamięć II wojny światowej wśród Żydów polskich w Izraelu. Rekonesans badawczy

Mariusz Guzek, Bydgoszcz: Niemiecka okupacja w komiksowych kadrach. Popkulturowe narracje o II wojnie światowej

Piotr Zwierzchowski, Bydgoszcz: Krytyka filmowa w badaniach nad reprezentacjami II wojny światowej w kinie polskim

Moderation /Moderacja: Sascha Feuchert, Gießen

14:40 – 15:10 Diskussion / Dyskusja

15:10 – 16:30 Ausblick / Perspektywy: Die Besatzungszeit in der Öffentlichkeit und Erinnerungskultur / Okres okupacji w opinii publicznej i kulturze pamięci

Stephan Lehnstaedt, Berlin: „Handbuch Polen unter deutscher Besatzung“

Agnieszka Wiercholska / Robert Parzer, Berlin: Über das Projekt „Deutsch-Polnisches Haus“ in Berlin

Piotr Trojański, Kraków: O wystawie stałej w Muzeum Getta Warszawskiego

Monika Bednarek / Kamil Karski, Kraków: Od miejsca pamięci do muzeum. Założenia realizacji muzeum na terenie byłego KL Plaszow w Krakowie

Michał Zajda, Kraków: Mapowanie i próba ustalenia socjotopografii getta w Krakowie

Moderation / Moderacja: Jan Rydel, Kraków

16:30 – 17:00 Diskussion / Dyskusja

17:00 – 17:30 Schlussüberlegungen / Podsumowanie

17:30 – 17:50 Kaffeepause / Przerwa kawowa

18:00 – 19:00 Mitgliederversammlung der Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen e.V. (für Mitglieder)

Sonntag / Niedziela, 20.10.2024

Begleitprogramm / Program towarzyszący:

10:00: Besichtigung des Geländes des Muzeum KL Plaszow oder Besuch der Emailwarenfabrik Oskar Schindler / Zwiedzanie terenu Muzeum KL Plaszow (z przewodnikiem) lub zwiedzanie Fabryki Emalia Oskara Schindlera

Veranstalter / Organizatorzy:

**Uniwersytet Komisji
Edukacji Narodowej
w Krakowie**

Leibniz Institute
for Contemporary History

 **Institut für
Zeitgeschichte**

Zentrum für Holocaust-Studien

**Kommission für die Geschichte
der Deutschen in Polen e. V.**

Kooperationspartner / Współpraca:

Organisationskomitee / Komitet organizacyjny:

Isabel Röskau-Rydel, UKEN w Krakowie, Instytut Neofilologii – Filologia Germańska /
Kommission für die Geschichte der Deutschen in Polen

Konrad Meus, UKEN w Krakowie, Instytut Historii i Archiwistyki / Kommission für die
Geschichte der Deutschen in Polen

Łukasz T. Sroka, UKEN w Krakowie, Instytut Historii i Archiwistyki

Jan Rydel, UKEN w Krakowie, Instytut Dziennikarstwa i Stosunków Międzynarodowych

Andrea Löw, Institut für Zeitgeschichte München – Zentrum für Holocaust-Studien

Frank Bajohr, Institut für Zeitgeschichte München – Zentrum für Holocaust-Studien

Partner / Partnerzy: Logo Muzeum KL Plaszow, Logo Fabryka Emalia Oskara Schindlera

Die Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien